

ประวัติศาสตร์และพัฒนาการการจัดการศึกษาประเทศมาเลเซีย History and Development of Education Management in Malaysia

พูนศักดิ์ กมล

Poonsak kamol

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chaiyaphum Buddhist College

กนกวรรณ สงประชา

Kanokwan Songpracha

สุกัญญา นามัง

Sukanya Namang

ณัฐวิภา เพชรตาด

Nutthawipa Petchtard

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: poonsakkamol@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 ธันวาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 31 ธันวาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 31 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาในประเทศมาเลเซียมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและซับซ้อน ซึ่งสะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศนี้ มาเลเซียเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการจัดการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากประวัติศาสตร์อาณานิคม ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และนโยบายพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

ในช่วงแรก ๆ การศึกษาของมาเลเซียถูกควบคุมโดยระบบการศึกษาที่ส่งผลมาจากอาณานิคมของชาวอังกฤษและชาวโปรตุเกส ซึ่งทำให้ระบบการศึกษาของประเทศมีการแบ่งแยกตามเชื้อชาติและศาสนา ต่อมาเมื่อประเทศได้รับเอกราชในปี 1957 มาเลเซียได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศ โดยการรวมระบบการศึกษาและเน้นการศึกษาที่เป็นกลางทางชาติพันธุ์และศาสนา

ในปัจจุบันมาเลเซียมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์และการเตรียมพร้อมประชากรให้สามารถแข่งขันในระดับสากล นโยบายการศึกษาปัจจุบันยังคงพัฒนาต่อเนื่องทั้งในด้านการศึกษาเบื้องต้น การศึกษาอาชีวะและการศึกษาสูง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของเยาวชนและสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

คำสำคัญ : ประวัติศาสตร์, การศึกษา, มาเลเซีย

ABSTRACT

Education management in Malaysia has a long and complex history, reflecting the nation's cultural diversity and evolving social dynamics. Situated in Southeast Asia, Malaysia's education system has been shaped by its colonial history, ethnic diversity, and changing national development policies over time.

In the early stages, Malaysia's education system was heavily influenced by colonial powers, particularly the British and Portuguese, resulting in a system divided along ethnic and religious lines. Following independence in 1957, Malaysia undertook educational reforms to align with its vision for national development. These reforms focused on unifying the education system and promoting education that is neutral in terms of ethnicity and religion.

Today, Malaysia prioritizes improving the quality of education to meet the demands of globalization and to prepare its population for global competitiveness. Current educational policies emphasize continuous development in primary, vocational, and higher education, aiming to enhance the potential of youth and support the country's economic and social growth.

Keywords: History, Education, Malaysia

1. การศึกษาของสหพันธรัฐมาเลเซีย

รัฐบาลของมาเลเซียมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ประเทศมาเลเซียเป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศด้านการศึกษา ในภูมิภาคนี้ โดยมีการวางแผนพัฒนายุทธศาสตร์ด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลของการพัฒนาเห็นได้ชัดจากการที่มีนักเรียนต่างชาติเดินทางเข้าไปมาหาการศึกษาที่ประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนสูงมากขึ้นในหลายปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของการศึกษาระดับนานาชาติที่มีคุณภาพ ประกอบกับหลักสูตรมีความหลากหลาย เป็นที่ยอมรับ ซึ่งนักศึกษามีทางเลือกมากมายในการเลือกสถาบันที่มีรวมกันแล้วมากกว่า 600 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น มหาวิทยาลัยของรัฐบาล (Public universities) จำนวน 20 แห่ง โพลีเทคนิค (Polytechnics) จำนวน 24 แห่ง วิทยาลัยของรัฐ (Public community colleges) จำนวน 37 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน (private universities) จำนวน 33 แห่ง วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยนานาชาติ (Foreign university branch campuses) จำนวน 4 แห่ง และวิทยาลัยเอกชน (Public Colleges) อีกประมาณ 500 แห่ง นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาของทั้งประเทศอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมันและนิวซีแลนด์ ให้ความสนใจในการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีร่วม (Twinning) กับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในสถาบันต่าง ๆ ของประเทศมาเลเซียด้วย

2. นโยบายด้านการศึกษาของสหพันธรัฐมาเลเซีย

นโยบายการศึกษาของมาเลเซียตามทีระบุในพระราชบัญญัติการศึกษา ปี ค.ศ. 1996 มีพื้นฐานจากนโยบายการศึกษาในเอกสารแห่งประวัติศาสตร์ คือ ราซัครีพอร์ต (Razak Report of 1956) และพระราชบัญญัติการศึกษาปี ค.ศ. 1961 ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างระบบการศึกษาแห่งชาติมาเลเซียในรัฐบาลสมัยต่อ ๆ มา เป้าหมายของการศึกษาที่ระบุชัดเจนในเอกสารแห่งประวัติศาสตร์คือการสร้างสังคมที่มีเอกภาพและมีระเบียบวินัยและการผลิตกำลังคนผ่านการฝึกอบรมและมีความรู้ สามารถตอบสนองความต้องการของชาติจากนโยบายการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายดังกล่าวได้กลายเป็นแนวคิดพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาแห่งชาติมาเลเซีย ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของมาเลเซียทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

หนึ่งในนโยบายหลักที่ทำให้มาเลเซียสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันของตนเองในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เกิดจากการยกระดับคุณภาพของคนในประเทศ เพื่อเพิ่มระดับทุนมนุษย์โดยรวมให้สูงขึ้นด้วยการพัฒนากำลังคนทุกช่วงชั้นตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (The Malaysia Education Blueprint ๒๐๑๓ - ๒๐๒๕) แบ่งการทำงานไว้ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ปี ค.ศ. 2013 – 2015 เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยการยกระดับทักษะและขีดความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ได้

ระยะที่ 2 ปี ค.ศ. 2016 - 2020 เป็นการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและโครงสร้างแรงจูงใจของบุคลากรด้านการศึกษา โดยพัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในระดับประเทศ ระดับรัฐและระดับพื้นที่ให้เหมาะสม มีการปรับโครงสร้างค่าตอบแทนแก่บุคลากรควบคู่ไปกับการนำหลักสูตรใหม่ที่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของโลกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นไปที่องค์ความรู้ด้านวิชาการ ทักษะ และคุณค่าที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในเศรษฐกิจโลก มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้วยเครื่องมือระดับสากลเพื่อให้สามารถประเมินคุณภาพของผู้เรียนเทียบกับประเทศอื่นได้

ระยะที่ 3 ปี ค.ศ. 2021 - 2025 การยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่ความยอดเยี่ยม เมื่อบุคลากรทางการศึกษามีความพร้อมและมีขีดความสามารถสูงเกินข้อกำหนดขั้นต่ำแล้วก็จะเปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง มีการสร้างคุณค่าที่เหมาะสมกับสถานศึกษาและส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงกลายเป็นวัฒนธรรมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนากำลังคนที่ยั่งยืน หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ การประเมินความสำเร็จของผู้เรียนด้วยเกณฑ์ระดับสากล ตัวอย่างเช่น เป้าหมายที่จะให้คนมาเลเซียสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีใกล้เคียงกับภาษามลายู การสอบภาษาอังกฤษจะใช้เกณฑ์มาตรฐานของเคมบริดจ์ หรือ Cambridge 1119 standards มาเป็นตัวประเมินผลสำเร็จ เป็นต้น

3. ระบบการศึกษาของประเทศมาเลเซีย

รัฐบาลของประเทศมาเลเซียต้องการพัฒนามาเลเซียให้เป็นศูนย์กลางของความเป็นเลิศทางการศึกษาในภูมิภาคนี้โดยมีการวางแผนพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลของการพัฒนาเห็นได้ชัดจากการที่มีนักเรียนต่างชาติเดินทางเข้ามาศึกษาที่ประเทศมาเลเซียสูงมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและในปัจจุบันมีนักเรียนนักศึกษาต่างชาติมากถึง 50,000 คนจากประเทศต่าง ๆ กว่า 100 ประเทศ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของการศึกษาระดับนานาชาติที่มีคุณภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่มีความหลากหลายเป็นที่ยอมรับและมีราคาที่เหมาะสมด้วย

4. ระบบการบริหารการศึกษาของประเทศมาเลเซีย

ระบบการบริหารการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการแบ่งระดับการบริหารเป็น 5 ระดับคือ ระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน การบริหารโรงเรียนระดับชาติอยู่ในความควบคุมของรัฐบาลกลาง (Federal Government) การศึกษาทุกประเภท ทุกระดับ อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเพียงกระทรวงเดียว ยกเว้นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบ (Non – formal Education) จะมีกรมจากกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ เช่น กรมแรงงาน กรมเกษตร เป็นต้น

ระบบการจัดการศึกษาของมาเลเซีย (National Education System) เป็นระบบ 6 : 3 : 2 คือระบบการศึกษาของมาเลเซียจัดอยู่ในระดับที่มีมาตรฐานสูงตามแบบของประเทศอังกฤษ สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน ระบบการเรียน การสอนแบบ Twinning Program เป็นระบบที่ได้รับความนิยมอย่างมากเป็นการร่วมมือกับสถาบันในประเทศอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา สวิสเซอร์แลนด์ ฯลฯ

- ระดับประถมศึกษาหลักสูตร 6 ปีการศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตร 3 ปีการศึกษา^[L]
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร 2 ปีการศึกษา^[L]
- ระดับเตรียมอุดมศึกษา หลักสูตร 1 หรือ 2 ปีการศึกษา^[L]
- ระดับอุดมศึกษา หลักสูตรเฉลี่ยประมาณ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปีการศึกษา

5. ความเป็นมาของปรัชญาของการศึกษาแห่งประเทศมาเลเซีย

1. ความเป็นมาของปรัชญาการศึกษาแห่งชาติมาเลเซีย ประเทศมาเลเซียได้จัดทำปรัชญาการศึกษาขึ้นมาใหม่บนพื้นฐานอุดมการณ์แห่งชาติมาเลเซีย เพื่อให้เป้าหมายการศึกษาของชาติมีความสอดคล้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจและแนวโน้มการพัฒนาตามที่รัฐบาลมาเลเซียทำการศึกษาวิเคราะห์ไว้ และได้ประกาศใช้ ปรัชญาการศึกษาแห่งชาติอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1988 แท้ที่จริงแล้ว ความคิดที่จะจัดทำ

ปรัชญาการศึกษาเพื่อเป็นกรอบการศึกษาแห่งชาติมาเลเซียเริ่ม เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1979 โดยคณะมนตรีวิเคราะห์การ ดำเนินนโยบายการศึกษา (Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran) ได้มี ข้อตกลงว่ารัฐบาลจะจัดทำปรัชญาการศึกษาแห่งชาติ จึงมีการพิจารณาเอกสารราชการต่าง ๆ ที่สำคัญของชาติมาเลเซียเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดของปรัชญาการศึกษา กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการออกแบบ ปรัชญาการศึกษามีดังนี้

1.1 กุณเนอการา (Rukunegara) รุกุนเนอการา คือ คำสัจยปฏิบัติญาณแสดงความจงรักภักดีต่อชาติมาเลเซีย มีเนื้อหาสำคัญคือความยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ การเคารพภักดีต่อพระมหากษัตริย์หรือสุลต่าน ความมีอิปไตยแห่งชาติโดยประชาชนต้องยอมรับนับถือกฎหมายสูงสุดของประเทศและให้คุณค่าต่อวัฒนธรรม ของชาติ การรักษาความบริสุทธิ์ยุติธรรมแห่งกฎหมาย โดยทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายการดำรงไว้ซึ่งความมีจรรยาบรรณที่ดีงาม ทั้งนี้ทุกคนต่างต้องปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมแห่งการอยู่ร่วมกันและไม่ก้าวล้ำในสิทธิของผู้อื่นและดำรงตนในกรอบศีลธรรมอันดีงาม รุกุนเนอการาถูกประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ปี ค.ศ. 1970 ถือว่าเป็นความพยายามหนึ่งของรัฐบาลมาเลเซียในการสร้างความสามัคคีระหว่างพลเมืองต่างชาติพันธุ์เพื่อประสานรอยร้าวที่เกิดขึ้นจากการจลาจลระหว่างพลเมืองเชื้อสายมลายู จีน และอินเดียเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม ค.ศ. 1969

1.2 นโยบายเศรษฐกิจใหม่ (Dasar Ekonomi Baru) นโยบายเศรษฐกิจใหม่เน้นแนวคิดความเสมอภาคและการลดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างพลเมืองที่มีชาติพันธุ์แตกต่างกัน เพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมพหุวัฒนธรรมมาเลเซีย นโยบายเศรษฐกิจใหม่นี้ได้กลายเป็นพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้เป้าหมายการศึกษา นอกจากจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของประเทศในด้านเศรษฐกิจแล้วยังต้องตอบสนองการสร้างเอกภาพของชาติอีกด้วย ดังนั้นหลังจากที่ประเทศได้รับเอกราช รัฐบาลจึงเปลี่ยนให้ภาษามลายูเป็นภาษาสื่อกลางในการเรียนการสอนแทนภาษาอังกฤษเพื่อแสดงถึงความมีเอกภาพทางภาษาและการสื่อสาร อย่างไรก็ตามไม่มีการห้ามการใช้ภาษาแม่เป็นสื่อกลางในโรงเรียน ประเภทชุมชน (National Type Schools) กล่าวคือ โรงเรียนของชุมชนชาวจีนยังสามารถใช้ภาษาจีน โรงเรียนชุมชนอินเดียก็ให้ใช้ภาษาทมิฬตามที่เคยปฏิบัติ นโยบายเศรษฐกิจใหม่ยังกำหนดให้ระบบการศึกษามีบทบาทในการทำหน้าที่พัฒนาอุปนิสัย วิถีคิด จิตสำนึกในศาสนาที่ผู้เรียนนับถือโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ทั้งในหลักสูตรและในวัฒนธรรมโรงเรียนและให้ระบบการศึกษามีบทบาทในการลดความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ ส่งเสริมความสามัคคีระหว่างพลเมืองเชื้อสายต่าง ๆ ให้มีการยอมรับซึ่งกัน จากนโยบายนี้รัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดทิศทางการศึกษาของประเทศมาเลเซียไว้ว่ามุ่งสร้างเสริมความสามัคคีในชาติเป็นประการสำคัญ

1.3 นโยบายการศึกษาแห่งชาติ (Dasar Pendidikan Negara) นโยบายการศึกษาของประเทศมาเลเซียที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาปี ค.ศ. 1996 มีพื้นฐานจากนโยบายการศึกษาที่ระบุในเอกสารแห่งประวัติศาสตร์คือ ราซัครีพอร์ต (Razak Report of 1956) และพระราชบัญญัติการศึกษาปี ค.ศ. 1961 ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างระบบการศึกษาแห่งชาติมาเลเซียในรัฐบาลสมัยต่อ ๆ มา เป้าหมายของการศึกษาที่ระบุชัดเจนในเอกสารแห่งประวัติศาสตร์เหล่านั้นคือการสร้างสังคมที่มีเอกภาพและมีระเบียบวินัยและการผลิตกำลังคนที่ผ่านการฝึกอบรมและมีความรู้ สามารถตอบสนองความต้องการของชาติยามต้องการจากนโยบาย

การศึกษาที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายดังกล่าวได้กลายเป็นแนวคิดพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาแห่งชาติ มาเลเซียซึ่งเป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของมาเลเซีย ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดทางการศึกษาของประเทศมาเลเซีย

เหตุใดการศึกษาของมาเลเซียจึงให้ความสำคัญต่อปรัชญาการศึกษาแห่งชาติมากถึงเพียงนี้ จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าแนวคิดเชิงปรัชญาของการศึกษามาเลเซียมีที่มาจากบริบทความเป็นชาติมาเลเซีย ดังนี้

2.1 บริบททางศาสนา ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีศาสนาที่สำคัญอื่น ๆ ที่รัฐธรรมนูญมาเลเซียอนุญาตให้พลเมืองสามารถนับถือได้ เช่น ศาสนาพุทธ คริสต์ ฮินดู ปัจจัยทางศาสนามีส่วนในการกำหนดปรัชญาการศึกษาของชาติมาเลเซีย ซึ่งสะท้อนจากเนื้อความแห่งปรัชญาที่ว่า “ผลิตมนุษย์ที่มีคุณภาพในด้านสติปัญญา จิต วิญญาณ อารมณ์และกายบนพื้นฐานความศรัทธาและความนอบน้อมต่อคำสอนของพระเจ้า” รัฐบาลจึงกำหนดให้มีเนื้อหาทางศีลธรรมในหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติและจะต้องเป็นเนื้อหาทางศีลธรรมที่เป็นที่ยอมรับในคำสอนของทุกศาสนา จากปัจจัยทางศาสนาจึงนำไปสู่การปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรใหม่ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาด้านค่านิยมแห่งศีลธรรม จรรยา หรือที่เรียกว่า คุณค่าอันบริสุทธิ์ (Nilai Murni)

2.2 บริบททางสังคมและประวัติศาสตร์ สังคมมาเลเซียประกอบด้วยพลเมืองชาติพันธุ์ต่าง ๆ หลายชาติพันธุ์ ซึ่งต่างก็มีส่วนร่วมในการสร้างชาติมาเลเซียโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การต่อสู้เพื่อให้ได้รับเอกราชและการพัฒนาสังคมหลังได้รับเอกราชเป็นต้นมา ประสบการณ์ของชาติมาเลเซียในด้านความแตกแยกระหว่างเชื้อชาติ มิได้ยังประโยชน์ให้กับชนกลุ่มใด ๆ ในประเทศกลับทำให้รัฐบาลเกิดความยุ่งยากในการบริหารพัฒนาประเทศ เช่นเดียวกับชาติอื่น ๆ ในโลก ความรัก ความสมานฉันท์และความผาสุกของชาติจะขึ้นอยู่กับความมีจิตใจอ่อนประน ความประนีประนอม ความร่วมมือและความเคารพ ซึ่งกันและกันของพลเมืองทุกหมู่เหล่ารัฐบาลมาเลเซีย จึงถือว่าความเป็นหนึ่งเดียวของคนในชาติเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำชาติมาเลเซียให้รอดพ้นภัยพิบัติภัยธรรมชาติ เจตนาธรรมนี้ได้สะท้อนในปรัชญาการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวที่ว่า “ผลิตพลเมืองมาเลเซียผู้ซึ่งมีส่วนร่วมต่อการสร้างความสมานฉันท์และความผาสุกแก่ประเทศชาติ” ด้วยลักษณะของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมนี้เอง หลักสูตรการศึกษาที่เกิดจากปรัชญาการศึกษาเอพีเคจึงมีองค์ประกอบหลักของการดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติพหุวัฒนธรรมอย่างเด่นชัด เช่น การบูรณาการแนวคิดสมานฉันท์ข้ามสาระวิชา การเปิดรายวิชาภาษาแม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 บริบททางการเมือง การปกครองและเศรษฐกิจ ผู้มีอำนาจทางการเมืองแต่ละยุคสมัยมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดอุดมการณ์แห่งชาติสู่พลเมืองมาเลเซียโดยการสานต่อนโยบายต่าง ๆ ที่จะนำชาติมาเลเซียไปสู่ความก้าวหน้าทั้งในทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้เป็นหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย เนื้อหาของปรัชญาการศึกษาเอพีเคจึงครอบคลุมคุณสมบัติสำคัญที่ผู้บริหารประเทศได้ทำการวิเคราะห์ กล่าวคือ “ผลิตพลเมืองมาเลเซียที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ มีความรับผิดชอบ”

เป็นเจตนารมณ์ที่ต้องการผู้ผ่านการฝึกฝนด้วยความรู้และทักษะที่จะรองรับกิจกรรมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองตามวาระต่าง ๆ ของรัฐบาล

2.4 ปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการศึกษาอบรมที่มีคุณภาพจะสามารถยกระดับศักยภาพของปัจเจกชนในหลาย ๆ ด้านเป็นคุณสมบัติสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ที่ประเทศมาเลเซียต้องการตั้งเจตนารมณ์ของรัฐบาลมาเลเซียที่ระบุในรายงานคณะมนตรีวิเคราะหการดำเนินนโยบายการศึกษาปี ค.ศ. 1979 ซึ่งสะท้อนความจำเป็นที่มาเลเซียยุคฟื้นฟูประเทศต้องผลิตผู้เรียนที่พร้อมด้วยความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติ ดังนั้นเมื่อมีการปรับปรุงปรัชญาการศึกษาจึงปรากฏแนวคิดการพัฒนาศักยภาพของปัจเจกชนแบบองค์รวมในปรัชญาการศึกษาแห่งชาติของมาเลเซียและถือเป็นแนวคิดที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะมีความครอบคลุมความต้องการสามด้าน ได้แก่ ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของสังคมและความต้องการของประเทศ

2.5 ความเป็นโลกาภิวัตน์ การศึกษามาเลเซียมิได้แตกต่างไปจากบริบทการศึกษาอื่น ๆ ในโลกที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดด้านการพัฒนาการศึกษาที่มีการอภิปรายบนเวทีวิชาการนานาชาติ เช่น แนวคิดการศึกษาต่อเนื่อง(Continual Education/Lifelong Learning) การศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) จากเวทีวิชาการของยูเนสโก แนวคิดอิสลามานูวัตตองค์ความรู้ (Islamization of Knowledge) จากที่ประชุมวิชาการโลกมุสลิม ตลอดจนการเกิดขึ้นของแนวคิดทฤษฎีและวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ ในวงการศึกษาทั่วโลกและมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนกันบนโลกวิชาการ ดังนั้นเนื้อหาของปรัชญาการศึกษาจึงได้ผนวกเอาแนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลให้หลักสูตรการศึกษาอันเป็นผลผลิตที่ตามมาได้รับการออกแบบด้วยแนวคิดทางการศึกษาสากลที่หลากหลายในกรอบของความเป็นมาเลเซีย

7. แนวคิดการบูรณาการเพื่อการพัฒนาการศึกษา

ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรการบูรณาการหมายถึงเทคนิคการผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาความรู้ ทักษะ ภาษาและค่านิยม ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในโรงเรียนนัยสำคัญของแนวคิดการบูรณาการคือเมื่อนักเรียนได้รับความรู้ทางวิชาการ ขณะเดียวกันนักเรียนก็จะได้ซึมซับ เอาค่านิยม ศีลธรรมที่ดีงาม พร้อมกันนั้นนักเรียนก็จะได้ฝึกความคล่องตัวในการใช้ทักษะ ทั้งนี้เนื่องจากว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาความรู้ ทักษะ ภาษาและค่านิยมได้สอดแทรกเข้าไปในบทเรียนในรายวิชาต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการบูรณาการ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาไม่เฉพาะด้านสติปัญญาหรือทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่จะได้รับการยกระดับศักยภาพทางจิตวิญญาณ จิตใจ อารมณ์และกายไปพร้อมกัน ความเห็นนี้สอดคล้องกับความเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวว่า “ในบริบทของหลักสูตรแห่งชาติมาเลเซีย การบูรณาการหลักสูตรหมายถึงการรวมเอาความรู้ ทักษะ และค่านิยมต่างๆที่พึงปรารถนามาอยู่ในโครงสร้างเดียวกันของหลักสูตรและวิธีการบูรณาการ (Integrated Approach) เป็นการบูรณาการระหว่างเนื้อหาและทักษะ (Contents and Skills Based Approach) โดยกำหนดหัวข้อหลัก (Themes)และ หัวข้อเรื่อง (Topics) และกำหนดทักษะการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องได้รับเมื่อได้เรียนในหัวข้อนั้นๆ” ทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการออกแบบหลักสูตรบูรณาการของมาเลเซียคือทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist) ซึ่งใช้

เทคนิคการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาสร้างสรรค์ความรู้และทักษะด้วยตนเอง เพื่อค้นพบความถนัดของตนเองและนำไปสู่การพัฒนาต่อไป แบบเรียนตามหลักสูตรภายใต้กรอบทฤษฎีนี้เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ที่สามารถส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนด้านต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสผู้เรียนไปสู่การค้นพบความถนัดของตนเองดังกล่าวนี้ มักจะเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบการลงมือปฏิบัติจริง มีการสำรวจ ค้นคว้า และนำเสนอผลการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งความรู้และทักษะปฏิบัติ ขณะเดียวกันส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานแบบร่วมมือกัน เพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อแก้โจทย์ปัญหาโดยยึดหลักการบูรณาการความรู้สาขาต่าง ๆ ที่จำเป็นและประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

หลักสูตรบูรณาการของมาเลเซียได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่อื่น ๆ อีก ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของผู้เรียน (contextual learning) แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีพ (learning as a life-long effort) นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการหลักการเรียนรู้สี่ประการขององค์การยูเนสโก ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อที่จะเข้าใจ (learning to know) การเรียนรู้ที่จะลงมือปฏิบัติได้เอง (learning to do) การเรียนรู้ที่จะเป็น (learning to be) และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (learning to live together) แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวถูกแปลงไปสู่หลักสูตรการศึกษาแห่งชาติมาเลเซียโดยการบูรณาการกับเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ ที่กำหนดในหลักสูตร นอกจากนี้การบูรณาการยังต่อเนื่องในหลักสูตรนอกห้องเรียน เช่น โครงการพิเศษต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ โครงการยาเสพติดศึกษาสิ่งแวดล้อมศึกษา สุขภาพ ครอบครัวศึกษา ค่านิยมศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้กับองค์กรสาธารณกุศล ชุมชนและสมาคมต่าง ๆ การกีฬาและเกมส์การแข่งขันหลักสูตรที่ครอบคลุมแนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้ได้เริ่มนำมาใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปี ค.ศ. 2002 เป็นต้นมา

กล่าวโดยสรุปว่าหลักสูตรบูรณาการของมาเลเซีย นอกจากจะมีเนื้อหาด้านความรู้วิชาการและทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิชานั้น ๆ แล้วยังมีเนื้อหาที่เป็นแนวคิด ค่านิยมและอุดมการณ์ รวมทั้งความคาดหวังของสังคมมาเลเซียต่อเยาวชนของชาติ เป็นเป้าหมายสำหรับการพัฒนาปัจเจกชนที่จะเป็นพลเมืองตามที่ชาติมาเลเซียคาดหวัง

8. แนวคิดการศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาตลอดชีพ

ตามแนวคิดทางการศึกษาของมาเลเซีย การศึกษาเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะพร้อมทั้งกระบวนการซึมซับจริยธรรมเพื่อจะได้เป็นมนุษย์ที่มีความรู้ มีทักษะความเชี่ยวชาญและกิริยามารยาทที่ดีงาม กระบวนการนี้เป็นกระบวนการศึกษาที่ไม่หยุดยั้งซึ่งผู้เรียนจะต้องมีการปรับตนเองให้เข้ากับความรู้และวิธีการแสวงหาความรู้ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพของผลงานการศึกษาที่จะตามมา แนวคิดนี้เป็นแนวคิดสำคัญที่สะท้อนไว้ในปรัชญาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งให้แนวทางไว้ว่าการศึกษาจะเริ่มต้นจากที่บ้าน จากนั้นรัฐบาลจะจัดการศึกษาตามระบบภายใต้การดูแลของรัฐที่สถานศึกษาอนุบาลต่อเนื่องถึงระดับประถมและระดับมัธยม และส่งเสริมให้เยาวชนได้ศึกษาต่อไปหลังระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสถานที่ทำงานและชุมชน

หรือจะเป็นการศึกษาด้วยตัวเองผ่านสื่อต่าง ๆ ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรัฐจึงต้องจัดเตรียมหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อนโยบายการศึกษาตลอดชีพ

การประยุกต์ใช้แนวคิดการศึกษาตลอดชีพที่สะท้อนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของมาเลเซียคือ การบูรณาการเทคนิคการแสวงหาความรู้สมัยใหม่ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งทางด้านสามัญอาชีพและศาสนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าเผชิญกับการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและทันสมัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งสู่ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตและการสร้างพื้นฐานภาษาต่างประเทศที่แข็งแกร่งที่จะเป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในโลกกว้างต่อไป ภายใต้แนวคิดการศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาตลอดชีพนี้ หลักสูตรการศึกษามาเลเซียได้ให้ความสำคัญที่เด่นชัดแก่ปัจจัยสองประการที่จะเอื้อให้พลเมืองมาเลเซียสามารถดำเนินการศึกษาต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่รัฐบาลมาเลเซียคาดหวัง กล่าวคือการบูรณาการทักษะด้านการเข้าถึงข้อมูลในโลกยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนผ่านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยสองประการนี้นอกจากจะเอื้อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วยังเป็นช่องทางสำหรับเยาวชนมาเลเซียในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมชาติที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกันอันนำไปสู่การบูรณาการทางสังคมซึ่งเป็นความหวังหนึ่งของชาติมาเลเซียที่ต้องการให้ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ไม่เป็นอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์บนอุดมการณ์แห่งชาติเดียวกัน ภายใต้แนวคิดการศึกษาตลอดชีพ การเตรียมพลเมืองในอนาคตเพื่อมุ่งสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นประเด็นที่เห็นได้ชัดเป็นรูปธรรมในนโยบายการศึกษาของรัฐบาลมาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียมุ่งที่จะสร้างระบบการศึกษามาเลเซียให้สอดคล้องกับยุคสมัยโดยใช้เทคโนโลยีมาส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเตรียมการให้พลเมืองมาเลเซียเป็นผู้รักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง รัฐบาลได้ถ่ายทอดเจตนารมณ์นี้สู่หลักสูตรโดยให้มีการเตรียมพร้อมการเปลี่ยนสภาพจากโรงเรียนแบบเก่าเป็นโรงเรียนแบบใหม่ภายใต้โครงการโรงเรียนเบสตาหรือสมาร์ทซูล (Smart School Project)

จากการที่รัฐบาลมาเลเซียได้มีความพยายามมาโดยตลอดในการที่จะปรับปรุงระบบการศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย มาเลเซียต้องการสร้างระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของปรัชญาการศึกษาแห่งชาติที่ตั้งไว้และเป็นการศึกษาที่ไปควบคู่กับการพัฒนาประเทศตามวาระแห่งชาติ วิสัยทัศน์แห่งชาติ 2020 (Wawasan 2020) โดยคาดหวังว่าจะได้ทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา จิตวิญญาณ อารมณ์ และทางกายผ่านการศึกษอบริบทบูรณาการและสามารถก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้จะปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วไม่หยุดยั้งแล้ว รัฐบาลมาเลเซียยังได้ปรับปรุงสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาอีกด้วย

9. บทสรุป

การอภิปรายข้างต้นเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแห่งชาติมาเลเซียในเชิงมนทัศน์ที่เป็นกรอบสำหรับหลักสูตรและการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างหลักสูตรแห่งชาติสะท้อน

วิธีคิดในการจัดการศึกษาของรัฐบาลในสังคมพหุวัฒนธรรมมาเลเซียยุคโลกาภิวัตน์ โดยรัฐบาลผู้ถือพวงมาลัยนำประเทศไปสู่ทิศทางการพัฒนาตามที่รัฐบาลได้วิเคราะห์เป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลมาเลเซียแสดงบทบาทชัดเจนเป็นรูปธรรมในการดำเนินนโยบายการศึกษาที่จะแก้ปัญหาของคนหลายกลุ่ม ซึ่งล้วนมีภูมิหลังที่แตกต่างกันทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและวิถีชีวิตเพื่อการมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ความพยายามทางการศึกษาต่าง ๆ ล้วน เป็นการชี้นำโดยรัฐบาลที่ประกอบขึ้นมาจากตัวแทนประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ทำการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นของประเทศส่งผลให้ระบบการศึกษาของมาเลเซียมีลักษณะอิงบริบทอย่างเด่นชัดตามมโนทัศน์การศึกษาภาคบังคับของประเทศมาเลเซีย หลักสูตรบูรณาการทั้งเคบีเอสอาร์ออกแบบเพื่อสะท้อนปรัชญาการศึกษาแห่งชาติ แต่ความสำเร็จของหลักสูตรดังกล่าว ซุลกิฟลี บาฮารุดดีน เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรกล่าวด้วยความหวังที่เต็มเปี่ยมว่าขึ้นอยู่กับว่าผู้ใช้หลักสูตรจะสามารถเติมเต็มเจตนารมณ์ของเอฟพีเคที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาอย่างความสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ จิตวิญญาณและสติปัญญาได้มากน้อยเพียงใด กระบวนการใช้หลักสูตรที่เริ่มตั้งแต่ชั้นปีแรกในระดับประถมศึกษาจนกระทั่งระดับมัธยมศึกษาจะต้องเน้นการ เรียนที่ครบวงจรทั้งประสบการณ์ในและนอกห้องเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ พร้อมทั้งการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ค่านิยม ศีลธรรมที่ฝังผ่านเนื้อหาความรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งบรรดาครู นักเรียน พ่อแม่ต่างร่วมมือกัน ก็แน่นอนว่าเราจะบรรลุถึงเป้าหมายของเอฟพีเคและระบบการศึกษาของประเทศเราก็จะสามารถเทียบเคียงกับประเทศ

บรรณานุกรม

การศึกษาของสหพันธรัฐมาเลเซีย. (สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2567). การศึกษาของสหพันธรัฐมาเลเซีย - กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก <http://bic.moe.go.th>.

มโนทัศน์การศึกษาของชาติพหุวัฒนธรรมมาเลเซียกับความพยายามในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2567). สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/HIKMAH/article/view/111854/87259>.

ระบบการศึกษาของมาเลเซีย. (สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2567). สืบค้นจาก <https://www.sjworldedu.com/th/country/malaysia/malaysia-education-system/>.